

Якість продукції як стратегія зростання

доцент, к.е.н., Сіднева Ж.К.,
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна

Глобалізація економічних процесів, вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) передбачають новітні вимоги до якості продукції і послуг. У наш час якість розглядається як стратегічна мета економічного розвитку, важливий фактор підвищення рівня життя, забезпечення національної безпеки та конкурентоспроможності країни. В останні роки якість виступає не тільки як виробнича категорія, а як більш широке поняття, яке характеризує якість суспільства, якість життя. Згідно звіту, опублікованому ООН у 2010 р. за індексом людського розвитку, який характеризує якість життя, Україна займає 69 місце з 169 країн. За цих умов якість у широкому розумінні має стати пріоритетом держави та перетворитися на загальнонаціональну ідею українського суспільства.

В Україні увага до проблем якості постійно зростає. Основоположним документом, що визначає пріоритетні напрями і стратегію вирішення проблем якості є Концепція державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт, послуг), яка була розроблена відповідно Указу Президента України «Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції». Реалізація державної політики в сфері якості передбачає розроблення та впровадження практичних заходів щодо поліпшення ситуації у цій сфері. Основним з цих заходів є подальше запровадження систем управління якістю на підприємствах та центральних органах влади, реформування існуючої інфраструктури забезпечення якості, розроблення та оновлення стандартів.

Основним інструментом підвищення якості продукції вітчизняних підприємств слід вважати впровадження та сертифікацію систем управління якістю за моделями, регламентованими міжнародними стандартами ISO серії 9000. Ці стандарти є основою нових підходів до управління бізнесом у всьому світі. Вони є універсальними, не містять абсолютних показників якості для кожного виду продукції, а визначають лише методологію функціонування системи, яка в свою чергу повинна забезпечувати гарантування високої якості продукції.

Система управління якістю – це система управління, яка спрямовує та контролює діяльність організації щодо якості. На думку Е.Демінга, 96-98 % проблем в сфері якості виникає через систему менеджменту, і лише 4-2 % – через виконавця. На сьогодні система управління якістю на базі стандартів ISO 9001 є найбільш авторитетною у світі, її використовують більше ніж 1 млн. організацій у 160 країнах світу. Світовими лідерами у

цій сфері є Китай, Італія, Японія, Велика Британія, США, Індія, Франція та Німеччина.

Сертифікат на систему якості – це своєрідна «візитна картка» організації, яка гарантує, що всі процеси, які відбуваються в межах конкретної організації, керовані і перебувають під контролем керівництва. Його наявність свідчить, що підприємство є компетентним партнером, спроможним випускати конкурентоспроможну продукцію. Як вважають західні експерти, у близькому майбутньому на єдиному європейському ринку до 95 % контрактів укладатиметься тільки за наявності в постачальника такого сертифіката. У багатьох країнах його відсутність використовується як митний бар'єр. За даними міжнародних експертів з якості, існує чіткий зв'язок між рівнем економіки і кількістю впроваджених на підприємствах систем управління якістю. Чим більше систем якості, тим ефективніше розвивається економіка країни.

В Україні на початок 2012 р. налічувалось 2773 чинних сертифікатів на системи управління (за даними Реєстру системи сертифікації УкрСЕПРО), у тому числі 2660 – на системи управління якістю (за вимогами ISO 9001), 92 – на системи екологічного менеджменту (ISO 14001), 21 – на системи управління безпекою та гігієною праці (OHSAS). На сьогодні Україна відстає від держав Європи і світу щодо впровадження систем якості. Трапляються випадки, коли своєю головною метою вважається не створення дійсно ефективної системи управління якістю, а отримання сертифіката.

У зв'язку з тим, що стандарти ISO 9000 мають універсальний характер, вони не враховують специфічні особливості окремих галузей. У тих галузях, де вимоги сертифікату ISO 9000 розглядаються як недостатні використовуються галузеві моделі (фармацевтична – GMP, автомобілебудування – QS 9000, харчова промисловість – концепція HACCP), орієнтовані, головним чином, на створення систем управління виробництвом.

Останнім часом широке розповсюдження отримали інтегровані системи менеджменту, які відповідають вимогам декількох міжнародних стандартів і функціонують як єдине ціле, що дозволяє оптимізувати ризики і скоротити матеріальні ресурси.

Організаційно-методичною базою для їх побудови залишаються стандарти ISO серії 9000, оскільки основні поняття і принципи, сформульовані в цих стандартах, найбільше відповідають сутності загального менеджменту.

Таким чином, Україна належить ще багато зробити в сфері якості, щоб наблизитись до високорозвинених країн. У першу чергу, це подальше вдосконалення систем управління на основі міжнародних стандартів ISO серії 9000, розроблення та впровадження інтегрованих систем

менеджменту, застосування принципів сучасної концепції загального управління якістю (TQM) у практичній діяльності.

доцент, к.е.н., Сіднева Ж.К.,
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна

Якість продукції як стратегія зростання

У доповіді розглянуті актуальні проблеми в сфері якості. Підкреслюється необхідність створення на українських підприємствах систем якості, що відповідають сучасному міжнародному рівню.

Ключові слова: якість, управління, міжнародні стандарти ISO 9000, системи управління якістю, сертифікат.

доцент, к.э.н., Сиднева Ж.К.
Национальный университет пищевых технологий
г. Киев, Украина

Качество продукции как стратегия роста

В докладе рассмотрены актуальные проблемы в сфере качества. Подчеркивается необходимость создания на украинских предприятиях систем качества, отвечающих современному международному уровню.

Ключевые слова: качество, управление, международные стандарты ISO 9000, системы управления качеством, сертификат.

Associate Professor, Cand.Econ.Sci., Sidneva Z.K.
Univertitet National Food Technology
Kiev, Ukraine

Product quality as a growth strategy

The report examines current problems in the field of quality. Underlines the need for the Ukrainian companies of quality systems that meet modern international standards.

Key words: quality, management, international standards ISO 9000 quality management system certification.